

NORGES HØYESTERETT

Den 5. mars 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Øie og Normann i

HR-2013-00510-U, (sak nr. 2013/401), sivil sak, anke over kjennelse:

A

B

(advokat Steinar Moritz Andersen)

mot

X kommune

(advokat Otto Roll)

avsagt slik

KJENNELSE :

- (1) Saken gjelder begjæring om utsatt iverksettelse av fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem, jf. tvisteloven § 36-2 tredje ledd. Under behandlingen for lagmannsretten ble vedtaket iverksatt, og spørsmålet er om det i et slikt tilfelle var riktig av lagmannsretten å realitetsbehandle anken.
- (2) Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Y traff 22. oktober 2012 vedtak om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem for to barn, født henholdsvis i 1999 og 2002.
- (3) Barnas foreldre, A og B, inngav 31. oktober 2012 stevning til Z tingrett og fremsatte samtidig begjæring om at iverksettelsen av vedtaket måtte utsettes, jf. tvisteloven § 36-2 tredje ledd. Z tingrett avsa 29. november 2012 kjennelse med slik slutning:

"Begjæring om utsatt iverksettelse av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Y sitt vedtak i sak nr. 12/263, tas ikke til følge."

- (4) A og B påanket tingrettens kjennelse til Gulating lagmannsrett. Anken ble inngitt 13. desember 2012. Den 27. desember 2012 ble fylkesnemndas vedtak iverksatt. Lagmannsretten avsa 21. januar 2013 kjennelse med slik slutning:

(5)

"Iverksettelse av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker sitt vedtak i sak nr 12/263 opprettholdes."

- (6) *A og B* har påanket lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts ankeutvalg og har i hovedsak anført:
- (7) Det var riktig av lagmannsretten å realitetsbehandle anken. Fylkesnemndas vedtak er svært inngripende og bør overprøves selv om det er iverksatt. Det underliggende spørsmålet er hvor barna skal bo, uansett om man klassifiserer begjæringen som en begjæring om utsatt iverksettelse, eller som en begjæring om omgjøring av allerede gjennomført tvangsvedtak.
- (8) Den nåværende fosterhjems plasseringen er ikke til det beste for barna. Barna mistrives og vil tilbake til mor.
- (9) Lagmannsretten hørte ikke barna før saken ble avgjort. Dette er en saksbehandlingsfeil. Tiden som har gått frem til lagmannsrettsbehandlingen, samt iverksettelsen av vedtaket, gjør at barna skulle vært hørt.
- (10) *X kommune* har inngitt tilsvaer og gjør i hovedsak gjeldende:
- (11) Det er ikke til det beste for barna å endre omsorgssituasjonen nå. Omsorgssituasjonen må vurderes etter en fullstendig bevisførsel i hovedforhandling.
- (12) Barnas mening er i denne fasen perifer. Selv om det legges til grunn at barna ønsker å flytte hjem, er det i lys av den grundige avveiningen fra fylkesnemnda ikke grunnlag for å legge avgjørende vekt på dette.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (14) Anken er en videre anke over kjennelse av lagmannsretten, og ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, se tvisteloven § 30-6 bokstav b og c.
- (15) Utvalget er kommet til at lagmannsretten ikke skulle ha realitetsbehandlet anken.
- (16) Det er et generelt vilkår for å få en sak realitetsbehandlet av domstol at den som fremsetter begjæringen, har et reelt behov for å få saken avgjort overfor motparten, jf. tvisteloven § 1-3 andre ledd. Fylkesnemndas vedtak ble iverksatt mens anken var til behandling i lagmannsretten. I Rt. 2010 side 1141 har Høyesteretts ankeutvalg tatt stilling til hvorvidt en begjæring om utsatt iverksettelse i et slikt tilfelle skal realitetsbehandles som en sak om omgjøring av iverksatt vedtak, eller om ankesaken skal heves. I avgjørelsen uttaler utvalget:
- "Hensynet til rask behandling av saker om administrative tvangsinngrep, jf. tvisteloven §§ 36-5 og 36-10 fjerde ledd, kunne tilsi at saken i et slikt tilfelle fortsetter for ankeinstansen som en sak om omgjøring av et vedtak som allerede er gjennomført. På den annen side er behandlingen av henholdsvis en begjæring om utsatt iverksettelse og av omgjøring av et gjennomført vedtak i prinsippet to forskjellige saker med ulikt faktisk grunnlag, jf. særlig Rt. 2009 side 494 avsnitt 17. Blant annet vil hensynet til status quo komme inn når vedtaket er truffet.**
- Utvalget finner det mest i samsvar med tidligere rettspraksis at en begjæring om utsatt iverksettelse ikke kan fortsette for ankeinstansen som en sak om omgjøring når vedtaket er iverksatt etter at begjæringen ble fremsatt. A hadde dermed ikke lenger aktuell rettslig interesse i saken for lagmannsretten, jf. tvisteloven § 1-3 annet ledd annet punktum."
- (17) Det fremgår av denne avgjørelsen at lagmannsretten etter at fylkesnemndas vedtak ble

iverksatt, ikke skulle ha realitetsbehandlet anken. Etter at vedtaket er iverksatt, må spørsmålet om omgjøring i tilfelle bringes inn for den instans som søksmålet står for. Da den rettslige interesse falt bort etter at anken kom inn til retten, skulle lagmannsretten ha hevet ankesaken, jf. Skoghøy, Tvisteløsning, 2010, side 228–229.

- (18) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves, og ankesaken heves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves, og ankesaken heves.

Toril M. Øie
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: